Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0250

Izvajanje in uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja pred političnim forumom na visoki ravni 2026

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 7. julija 2026 o izvajanju in uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja pred političnim forumom na visoki ravni 2026 (2025/2248(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju člena 3(5) Pogodbe o Evropski uniji in člena 208(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

– ob upoštevanju skupne izjave Sveta in predstavnikov vlad držav članic v okviru Sveta, Evropskega parlamenta in Komisije z dne 7. junija 2017 z naslovom Novo evropsko soglasje o razvoju – „Naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost“[1],

– ob upoštevanju Sklepa (EU) 2022/591 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. aprila 2022 o splošnem okoljskem akcijskem programu Unije do leta 2030[2],

– ob upoštevanju prvega prostovoljnega pregleda izvajanja ciljev trajnostnega razvoja, ki ga je EU 19. julija 2023 predstavila OZN,

– ob upoštevanju poročila Eurostata o trajnostnem razvoju v Evropski uniji – poročilo o spremljanju napredka v zvezi s cilji trajnostnega razvoja v kontekstu EU – izdaja za leto 2025, objavljenega 4. junija 2025,

– ob upoštevanju resolucije Generalne skupščine OZN 70/1 z naslovom Spremenimo svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 (v nadaljnjem besedilu: Agenda 2030), ki je bila sprejeta na vrhovnem srečanju OZN o trajnostnem razvoju 25. septembra 2015 v New Yorku in s katero so bili določeni cilji trajnostnega razvoja,

---

1 UL C 210, 30.6.2017, str. 1.
2 UL L 114, 12.4.2022, str. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/591/oj.

– ob upoštevanju Konvencije OZN o biološki raznovrstnosti in Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost, ki je bil dogovorjen decembra 2022 na 15. zasedanju Konference pogodbenic Konvencije o biološki raznovrstnosti,

– ob upoštevanju Sendajskega okvira za zmanjševanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030, ki so ga države članice OZN sprejele 18. marca 2015 na tretji svetovni konferenci OZN o zmanjševanju tveganja naravnih nesreč,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. maja 2021 z naslovom Pot do zdravega planeta za vse Akcijski načrt EU: Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal (COM(2021)0400) ter njegovih prilog,

– ob upoštevanju Okvirne konvencije OZN o spremembi podnebja (UNFCCC) in Pariškega sporazuma, ki je bil 12. decembra 2015 sprejet na 21. konferenci pogodbenic UNFCCC (COP21) v Parizu,

– ob upoštevanju poročila OZN o ciljih trajnostnega razvoja za leto 2025,

– ob upoštevanju vrha o ciljih trajnostnega razvoja 2023, ki je potekal septembra 2023 v tednu na visoki ravni v okviru zasedanja Generalne skupščine OZN,

– ob upoštevanju Vrha o prihodnosti, ki je potekal 22. in 23. septembra 2024 v New Yorku in pakta za prihodnost, ki je bil sprejet na tem vrhu in vsebuje 56 ukrepov za pospešitev in financiranje trajnostnega razvoja, ter njegovih dveh prilog, tj. globalnega digitalnega dogovora in izjave o prihodnjih generacijah,

– ob upoštevanju četrte mednarodne konference o financiranju za razvoj, ki je potekala od 30. junija do 3. julija 2025 v Sevilli v Španiji,

– ob upoštevanju deklaracije o vodi za podnebno ukrepanje, sprejete na 29. konferenci pogodbenic UNFCCC (COP29) 20. novembra 2024 v Bakuju v Azerbajdžanu, ki jo je potrdila EU,

– ob upoštevanju pobude Svetovne zdravstvene organizacije Eno zdravje,

– ob upoštevanju poročila Univerzitetnega inštituta OZN za vodo, okolje in zdravje, objavljenega januarja 2026, z naslovom Global Water Bankruptcy: Living Beyond our Hydrological Means in the Post-Crisis Era (Svetovno pomanjkanje vode: prekomerno izkoriščanje hidroloških zmogljivosti v obdobju po krizi),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 4. junija 2025 z naslovom Evropska strategija za odpornost v zvezi z vodo (COM(2025)0280),

– ob upoštevanju svojih resolucij z dne 5. oktobra 2022 o dostopu do vode kot človekovi pravici: zunanja razsežnost[3] in z dne 7. maja 2025 o evropski strategiji za odpornost v zvezi z vodo[4],

– ob upoštevanju svojih resolucij z dne 15. junija 2023 o izvajanju in uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja[5] in z dne 9. julija 2025 o izvajanju in uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja pred političnim forumom na visoki ravni 2025[6],

– ob upoštevanju resolucij generalne skupščine OZN št. 64/292 z dne 28. julija 2010 o človekovi pravici do vode in sanitarne ureditve in št. 68/157 z dne 18. decembra 2013 o človekovi pravici do varne pitne vode in sanitarne ureditve ter resolucije Sveta OZN za človekove pravice št. 45/8 z dne 6. oktobra 2020 o človekovi pravici do varne pitne vode in sanitarne ureditve,

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika Evropskega parlamenta,

– ob upoštevanju skupnih razprav Odbora za razvoj in Odbora za okolje, podnebje in varnost hrane v skladu s členom 59 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za razvoj in Odbora za okolje, podnebje in varnost hrane (A10-0187/2026),

A. ker je Agenda 2030 s 17 cilji trajnostnega razvoja edini skupni globalni in politično dogovorjeni okvir za politike, ki temeljijo na dokazih, za reševanje skupnih izzivov, preusmeritev svetovnega kompasa k socialni, gospodarski in okoljski trajnostnosti ter zagotavljanje miru in blaginje za vse;

B. ker so se zaradi ciljev trajnostnega razvoja v zadnjem desetletju izboljšala življenja več milijonov ljudi, saj je več kot 100 milijonov otrok in mladih dobilo dostop do izobraževanja, več sto milijonov ljudi pa dostop do varne pitne vode, sanitarne ureditve in električne energije, pri čemer ima dostop do električne energije kar 92 % svetovnega prebivalstva;

C. ker je bil na nekaterih področjih sicer dosežen znaten napredek, vendar je le 35 % ciljev trajnostnega razvoja na dobri poti oziroma je pri njihovem uresničevanju opazen zmeren napredek, pri skoraj polovici je napredek prepočasen ali zelo majhen, pri 18 % pa je opazno nazadovanje;

---

3 UL C 132, 14.4.2023, str. 54.
4 UL C, C/2026/576, 24.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/576/oj.
5 UL C, C/2024/493, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/493/oj.
6 UL C, C/2026/1441, 31.3.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1441/oj.

D. ker je napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja močno odvisen od sedanjih geopolitičnih razmer in številnih kriz, vključno z oboroženimi spopadi, gospodarskim pritiskom in mednarodno nestabilnostjo, energetsko krizo, vse hujšim pomanjkanjem vode in pogostejšimi sušami, trojno krizo planeta zaradi podnebnih sprememb, izgubo biotske raznovrstnosti in onesnaževanjem, vse večjimi neenakostmi, nazadovanjem demokracije, porastom gibanj proti enakosti spolov in pravicam ter krčenjem prostora za civilno družbo;

E. ker je poleg vrzeli v financiranju ena glavnih strukturnih ovir za doseganje ciljev trajnostnega razvoja tudi vse večja neenakost znotraj držav in med njimi; ker je sedanja letna svetovna raven porabe naravnih virov enakovredna porabi virov 1,8 planeta, poraba v EU pa kar treh planetov;

F. ker bi morale EU in njene države članice še naprej prevzemati vodilno vlogo pri spodbujanju trajnostnega razvoja in multilateralizma, ki temelji na OZN;

G. ker bodo na političnem forumu na visoki ravni leta 2026 opravljeni poglobljeni pregledi ciljev trajnostnega razvoja št. 6, 7, 9, 11 in 17;

H. ker je dostop do varne in čiste pitne vode ter sanitarne ureditve človekova pravica, priznana v resoluciji generalne skupščine OZN št. 64/292; ker približno 2,2 milijarde ljudi, med katerimi je 600 milijonov otrok, še vedno nima dostopa do pitne vode iz virov, ki se varno upravljajo, za 3,5 milijarde ljudi, med katerimi je 1,1 milijarde otrok, se sanitarne storitve ne upravljajo varno, približno 4 milijarde ljudi pa se vsaj mesec dni na leto spoprijema s hudim pomanjkanjem vode; ker skoraj tri četrtine svetovnega prebivalstva živi v državah z nezanesljivo oskrbo z vodo ali kritično nezanesljivo oskrbo z vodo; ker v EU ekonomske izgube zaradi pomanjkanja vode znašajo do 9 milijard EUR na leto[7] ter vsako leto prizadenejo 30 % Evropejcev in 20 % zemljišč;

I. ker podnebne spremembe resno ogrožajo vodne vire in vodne ekosisteme; ker bo do leta 2030 svetovno povpraševanje po vodi za 40 % večje od razpoložljivih vodnih virov in ker glede na sedanjo stopnjo povpraševanja in po nedavnih ocenah svet vsaj do leta 2049 ne bo dosegel trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri;

J. ker so za vodo, sanitarno oskrbo in higieno ter za upravljanje z energijo v gospodinjstvih v prvi vrsti odgovorne ženske in dekleta; ker pomanjkanje vode nesorazmerno bolj prizadene ženske in dekleta zaradi zdravstvenih potreb, vezanih na spol, družbenih dejavnikov in

---

[7] Poročilo Evropske agencije za okolje 07/2024 z dne 15. oktobra 2024 z naslovom Europe’s State of Water 2024: the need for improved water resilience (Stanje voda v Evropi leta 2024: potreba po boljši odpornosti v zvezi z vodo).

dejstva, da nosijo glavno odgovornost za zbiranje vode in gospodarjenje z njo; ker so ženske in dekleta izpostavljene večjim zdravstvenim tveganjem, izgubi možnosti za izobraževanje in večjemu tveganju nasilja na podlagi spola, zlasti na območjih konfliktov in med humanitarnimi krizami;

K. ker se z naložbami v politike na področju vode, sanitarne oskrbe in higiene ter energetsko politiko, pri katerih se upošteva vidik spola, zmanjšajo tveganja nasilja na podlagi spola, zmanjšata umrljivost otrok in maternalna umrljivost, izboljša dostop deklet do izobraževanja in kakovost izobraževanja, ki ga prejemajo, povečajo gospodarska udeležba žensk in njihove možnosti preživljanja, pospeši prehod na trajnostno energijo ter podpre oblikovanje odpornih skupnosti;

L. ker zaradi bolezni, povezanih s pomanjkanjem varne vode, sanitarne oskrbe in higiene, kot je diareja, vsak dan umre več kot 1000 otrok, mlajših od pet let; ker več milijonov invalidov nima dostopa do ustreznih storitev na področju vode, sanitarne oskrbe in higiene, kar jih zelo ovira, nedostopna infrastruktura in stigmatizacija pa ogrožata njihovo zdravje, varnost in dostojanstvo; ker bo treba sedanjo stopnjo napredka podvojiti, če želimo do leta 2030 doseči cilj, da bodo vse šole imele splošni dostop do storitev na področju vode, sanitarne oskrbe in higiene;

M. ker sta vodna in energetska infrastruktura zaščiteni z mednarodnim humanitarnim pravom; ker je dostop do vode bistven za namene, kot so upravljanje ekosistemov, kmetijstvo in energija; ker se voda vse pogosteje uporablja kot sredstvo vojskovanja, pri čemer udeleženci v konfliktu nenamerno ali namerno uničujejo vodne sisteme, onesnažujejo vodne vire in prekinjajo oskrbo z električno energijo, kar ima hude posledice za civilno prebivalstvo; ker je ponovna vzpostavitev storitev v zvezi z vodo, sanitarno oskrbo in higieno v konfliktnih okoljih še naprej bistvena ter lahko prispeva k vzpostavitvi miru; ker je treba rudarski sektor in industrijsko kmetijstvo skrbno upravljati, da se zaščitita razpoložljivost in kakovost vodnih virov;

N. ker je Evropa vodilna v svetu na področju vodne tehnologije, pri čemer imajo države članice EU 40 % vseh mednarodnih patentov na področju tehnologij v zvezi z vodo; ker zdravi ekosistemi omogočajo izboljšanje kakovosti vode, hkrati pa povečujejo odpornost proti podnebnim spremembam;

O. ker člen 208 PDEU določa, da je glavni cilj EU na področju razvojnega sodelovanja zmanjšanje in dolgoročno izkoreninjenje revščine;

P. ker so invalidi zaradi omejenih možnosti za zaposlitev in izobraževanje, nižjih plač in višjih življenjskih stroškov bolj

izpostavljeni tveganju revščine; ker je v Konvenciji o pravicah invalidov poudarjeno, da je mednarodno razvojno sodelovanje pri odpravljanju arhitekturnih in komunikacijskih ovir, tudi v mestih, eden ključnih elementov pri spodbujanju njihovega poklicnega in družbenega vključevanja;

Q. ker so naložbe v otroke in mlade bistvene za dolgoročen socialno-ekonomski razvoj, stabilnost in zmanjševanje revščine; ker otroci predstavljajo znaten delež prebivalstva v državah v razvoju in so posebej izpostavljeni posledicam revščine, konfliktov ter omejenega dostopa do osnovne infrastrukture in storitev; ker bi bilo treba pri ukrepih v zvezi s cilji trajnostnega razvoja, tudi na področjih, kot je dostop do vode, energije in infrastrukture, bolj upoštevati resnične potrebe otrok;

R. ker se približno 1,18 milijarde ljudi na svetu šteje za energetsko revne, od tega jih 685 milijonov nima dostopa do električne energije; ker energetska revščina ogroža izvajanje storitev, gospodarsko okrevanje in izgradnjo miru; ker trajnostna energija pomeni priložnost za preobrazbo, s katero bi povečali odpornost, zmanjšali konflikte, podprli razseljeno prebivalstvo in zmanjšali odvisnost od nestanovitne oskrbe;

S. ker približno 55 % svetovnega prebivalstva živi na mestnih območjih; ker lahko mestni gozdovi in drevesa, ki se ustrezno upravljajo, znižajo temperaturo zraka za do 8 °C, znižajo stroške klimatizacije za do 40 %, zmanjšajo tokove meteorne vode ter izboljšajo kakovost zraka s filtriranjem prahu in onesnaževal; ker v mestih lahko nastane približno 70 % svetovnih odpadkov; ker slabo zbiranje odpadkov in ravnanje z njimi povzročata onesnaževanje zraka in vode ter nastajanje morskih odpadkov, poleg tega pa prispevata k podnebnim spremembam;

T. ker je neustrezno financiranje glavna ovira pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja; ker še vedno obstaja letna naložbena vrzel v zvezi s temi cilji v višini 4 bilijonov USD; ker so države z nizkimi in srednjimi dohodki močno zadolžene, zato ni dovolj denarja za naložbe, potrebne za doseganje ciljev trajnostnega razvoja; ker je več kot 50 % držav z nizkimi dohodki zdaj prezadolženih ali jim grozi veliko tveganje prezadolženosti, kar ogroža doseganje teh ciljev; ker bi lahko strategija Global Gateway kot strategija za trajnostne naložbe bistveno prispevala k uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja; ker bi bilo treba pozornost nameniti tudi učinkoviti porabi in fiskalni odgovornosti;

U. ker je EU znova poudarila neomajno zavezanost Agendi 2030 in njenim ciljem trajnostnega razvoja; ker EU priznava, da mora pri številnih ciljih trajnostnega razvoja doseči nadaljnji napredek; ker je sodelovanje med EU in OZN, tudi na ravni držav, ključno za napredek pri uresničevanju teh ciljev, zlasti v zvezi z ranljivimi in

kompleksnimi okolji; ker se ocenjuje, da je doseganje približno 65 % ciljev odvisno od prispevka lokalnih in regionalnih organov;

V. ker EU in njene države članice prispevajo največ uradne razvojne pomoči na svetovni ravni; ker so se EU in njene države članice sicer skupaj zavezale, da bodo za uradno razvojno pomoč namenile 0,7 % bruto nacionalnega dohodka (BND), vendar so svoje zaveze glede te pomoči zmanjšale z 0,53 % v letu 2023 na 0,47 % v letu 2024; ker je EU določila skupni cilj, da se 0,2 % bruto nacionalnega dohodka zagotovi najmanj razvitim državam kot uradna razvojna pomoč, vendar je ta leta 2023 znašala 0,12 % bruto nacionalnega dohodka; ker je to zgodovinsko zmanjšanje financiranja nesorazmerno prizadelo najmanj razvite države;

W. ker je administracija ZDA sprejela vrsto zelo zaskrbljujočih in škodljivih odločitev na področju mednarodne razvojne in humanitarne pomoči, zlasti prekinitev financiranja večine programov Ameriške agencije za mednarodni razvoj; ker ti rezi že povzročajo motnje v dostopu do bistvenih zdravstvenih in prehranskih storitev in storitev zaščite, ter bi lahko več milijonov ljudi potisnili v skrajno revščino in poglobili humanitarno krizo; ker so nedavne analize pokazale, da bi lahko zmanjšanje financiranja prispevalo k več milijonom smrti, ki bi jih bilo mogoče preprečiti, med drugim do 14 milijonov smrti do leta 2030, najbolj pa naj bi prizadelo ženske, otroke in druge ranljive skupine;

Sedanje stanje

1. ponovno potrjuje svojo trdno in neomajno zavezanost celovitemu in hitremu izvajanju in uresničevanju vseh ciljev trajnostnega razvoja; meni, da bi morala EU ostati v celoti zavezana vključevanju teh ciljev v vse svoje politike in zakonodajne pobude ter zagotavljanju skladnosti politik za trajnostni razvoj, hkrati pa priznava, da imajo države članice ključno vlogo pri spodbujanju trajnostnega razvoja na nacionalni, regionalni in lokalni ravni; poziva EU, naj z zagotavljanjem politične in finančne podpore ohrani vodilno vlogo pri izvajanju ciljev trajnostnega razvoja v EU in po svetu; ponovno potrjuje svojo močno zavezanost paktu za prihodnost; poziva, naj se okrepita vloga in zmogljivost večstranskih institucij, da bi se ti cilji učinkoviteje uresničevali;

2. priznava, da so bili od leta 2015 na ravni EU in po vsem svetu sprejeti ukrepi za izvajanje ciljev trajnostnega razvoja; obžaluje, da svetovna skupnost kljub pomembnim dosežkom v zadnjem desetletju močno zaostaja pri izvajanju Agende 2030; priznava, da je 17 ciljev trajnostnega razvoja medsebojno povezanih in da bo za uresničitev Agende 2030 potrebno pospešeno ukrepanje v zvezi z vsemi cilji; poudarja, da vse hujši konflikti, geopolitične napetosti, izredne zdravstvene in humanitarne razmere ter trojna kriza planeta zaradi podnebnih sprememb, izguba biotske raznovrstnosti in

onesnaževanje močno ovirajo doseganje ciljev trajnostnega razvoja; zato poudarja, da sta za doseganje teh ciljev nujno potrebna mednarodno sodelovanje in sistemsko preoblikovanje izvedbenega okvira, pri čemer je treba upoštevati gospodarske omejitve in razvojne razlike med državami; obžaluje, da večina držav članic na političnem forumu na visoki ravni leta 2026 ne bo imela priložnosti predstaviti svojih prostovoljnih nacionalnih pregledov v zvezi z izvajanjem ciljev trajnostnega razvoja; kljub temu spodbuja vse države članice, naj izvajajo prostovoljne nacionalne preglede za obveščanje o izvajanju teh ciljev;

3. je zaskrbljen, ker aktualne geopolitične in varnostne razmere skupaj z nujnim izzivom doseganja podnebne nevtralnosti dodatno otežujejo razmere v družbi in doseganje ciljev trajnostnega razvoja; meni, da so za doseganje teh ciljev, tudi na področju človekovega razvoja in enakosti, potrebni stabilnost, varnost, preprečevanje konfliktov ter gospodarska odpornost in odpornost proti podnebnim spremembam, zlasti v nestabilnih razmerah, ter da ciljev ni mogoče doseči ločeno od geopolitike ter energetske, prehranske in vodne varnosti; poudarja, da si morajo vsi akterji nujno bolj prizadevati ter izpostavlja nepogrešljivo vlogo multilateralizma, obrambe in krepitve demokratičnega večstranskega sistema pod okriljem OZN, ki temelji na pravilih, ter stalnih naložb v reševanje težav, na katerih temeljijo cilji trajnostnega razvoja;

4. poudarja, da je zavezanost EU svetovnemu in evropskemu izvajanju ciljev trajnostnega razvoja in Agende 2030 še vedno osrednjega pomena in bi morala poslati jasno sporočilo partnerjem po vsem svetu; opozarja na zavezo EU, da bo spoštovala omejitve planeta in do leta 2050 dosegla podnebno nevtralnost, ter v zvezi s tem poziva k učinkovitejši rabi virov; poziva EU in države članice, naj okrepijo vodilno vlogo v svetu z oblikovanjem zavezništev in konstruktivnim sodelovanjem s partnerskimi državami, da bi uresničile cilje trajnostnega razvoja in zagotovile ustrezno in trajno financiranje za ta namen, tako da zapolnijo ogromno vrzel v financiranju, vključno s tisto, ki je nastala zaradi začasne ustavitve večine financiranja Ameriške agencije za mednarodni razvoj;

5. poudarja, da lahko sedanji trend demokratičnega nazadovanja po vsem svetu, ki ga zaznamujejo spodkopavanje pravne države, oslabljene institucije, krčenje prostora civilne družbe ter vse močnejša gibanja proti enakosti spolov in pravicam, zlasti pravicam žensk in oseb LGBTQI+, upočasni in izniči napredek v zvezi s cilji trajnostnega razvoja ter ogrozi uresničevanje Agende 2030;

6. poudarja, da je za pospešitev izvajanja ciljev trajnostnega razvoja potreben pragmatičen in v rezultate usmerjen pristop, pri katerem se daje prednost znanstveno utemeljenim in na dokazih temelječim, preobrazbenim, inovativnim in usklajenim rešitvam, ki prinašajo merljive rezultate, ter večja skladnost med humanitarnim

delovanjem, razvojem in mirom; poudarja, da je učinkovito izvajanje teh ciljev odvisno od dobrega upravljanja, pravne države, ukrepov za boj proti korupciji in dobrega javnofinančnega poslovodenja; ponovno poudarja, kako pomemben je pristop, ki temelji na spoštovanju človekovih pravic; poziva k učinkovitejšemu spremljanju, prevzemanju odgovornosti in poročanju na podlagi rezultatov o izvajanju ciljev trajnostnega razvoja na ravni EU in svetovni ravni;

7. poudarja pomembno vlogo zasebnega sektorja, inovacij in trajnostnega financiranja pri zapiranju vrzeli v financiranju ciljev trajnostnega razvoja ter poziva, naj se okrepijo javno-zasebna partnerstva in javno upravljanje ter izboljša poslovno okolje v partnerskih državah; poudarja, da je treba podpirati lokalno podjetništvo, mala in srednja podjetja, razvoj spretnosti in ustrezne regulativne okvire, hkrati pa spoštovati okoljske in socialne standarde;

8. poudarja, da je treba dati prednost ranljivim skupinam, zlasti otrokom ter osebam v nestabilnih okoljih in okoljih, ki so jih prizadeli konflikti, ter poziva k okrepljenim, usklajenim in dolgoročnim naložbam v kakovostne sisteme izobraževanja, zdravstvenega varstva in zaščite otrok v skladu z Agendo 2030 in načelom neprezrtja, pri čemer je treba take naložbe priznati kot bistvene za človekov razvoj, odpornost in trajnostno dolgoročno stabilnost;

Cilj trajnostnega razvoja št. 6: vsem omogočiti dostop do vode in sanitarne ureditve ter poskrbeti za trajnostno gospodarjenje z vodnimi viri

9. ugotavlja, da je uresničevanje cilja trajnostnega razvoja št. 6 med najmanj uspešnimi, saj ni bil dosežen nobeden od njegovih podciljev niti ni na dobri poti, da bo dosežen, pri polovici podciljev pa izvajanje stagnira ali nazaduje; opozarja, da sta dostop do varne in čiste pitne vode in sanitarne ureditve temeljni pravici, povezani z javnim interesom ter javnimi in svetovnimi dobrinami, ter sta ključnega pomena za izboljšanje svetovnega zdravstvenega varstva in dostopa do izobraževanja, zmanjšanje revščine in prehransko varnost ter zaščito ekosistemov; poleg tega poudarja, da je treba nujno okrepiti odpornost v zvezi z vodo zaradi vse večjih pritiskov, ki jih povzročajo podnebne spremembe, suše, poplave in onesnaževanje, saj narašča povpraševanje po vodi in njena konkurenčna raba; vztraja, da sta dostop do vode in odpornost v zvezi z vodo ključna za doseganje več drugih ciljev trajnostnega razvoja; opozarja na evropsko državljansko pobudo Right2Water (pravica do vode) in resolucijo Parlamenta o njej [8]ter zato poziva k sprejetju v njej predlaganih ukrepov, da bi dosegli cilj trajnostnega razvoja št. 6;

---

8 Resolucija Evropskega parlamenta z dne 8. septembra 2015 o nadaljnji obravnavi evropske državljanske pobude Pravica do vode (UL C 316, 22.9.2017, str. 99)

10. poudarja, da je Medvladni panel za podnebne spremembe storitve v zvezi z vodo, sanitarno oskrbo in higieno opredelil kot enega najučinkovitejših ukrepov za prilagajanje kratkoročnim podnebnim pretresom in kot ukrep prilagajanja z „malo verjetnim razočaranjem“, ter poudarja, da je napredek pri uresničevanju cilja trajnostnega razvoja št. 6 tesno povezan z okrepitvijo učinkovitih in odpornih sistemov in sektorjev na področju vode, sanitarne oskrbe in higiene; priznava, da so storitve v zvezi z vodo, sanitarno oskrbo in higieno bistvene za dostojanstvo in zdravje žensk in deklet, vključno s spolnim in reproduktivnim zdravjem in pravicami, ter poziva Komisijo in države članice, naj podprejo ukrepe v zvezi z vodo, sanitarno oskrbo in higieno, ki upoštevajo vidik spola, pri tem pa dajo prednost ukrepom, ki bi ženskam omogočili dostop do storitev na področju spolnega in reproduktivnega zdravja ter podprli njihovo polno, enakopravno in smiselno udeležbo pri odločaju v v zvezi z vodo, sanitarno oskrbo in higieno; poudarja, da je treba zagotoviti, da programi na področju vode, sanitarne oskrbe in higiene temeljijo na pristopu, ki vključuje invalide;

11. priznava osrednjo vlogo zdravih ekosistemov pri doseganju zanesljive oskrbe z vodo; poudarja, da sta obnova in varstvo vodnega kroga ključna za krepitev odpornosti proti poplavam, sušam in pomanjkanju vode; poudarja, da je treba zaščititi in obnoviti sladkovodne ekosisteme, ki so nujni za vodno varnost, biotsko raznovrstnost, odpornost proti podnebnim spremembam, zdravje oceanov in zagotavljanje ekosistemskih storitev; v zvezi s tem poziva države članice, naj v celoti izvajajo vso zakonodajo EU o vodah;

12. izraža zaskrbljenost zaradi nepopravljivih izgub naravnega vodnega kapitala, saj v številnih ključnih vodnih sistemih že močno primanjkuje vode, kar vpliva na zanesljivo zagotavljanje storitev za rabo vode; opozarja, da je dostop do vode temelj svetovne stabilnosti, in poziva mednarodno skupnost, naj vprašanja, povezana z vodo, na prihodnji konferenci OZN o vodi uvrsti višje na mednarodno agendo; poudarja, da morajo vodne politike podpirati trajnostno upravljanje vodnih teles in v vse sektorje vključiti prakse za učinkovito rabo vode, vključno z rešitvami pametnega gospodarjenja z vodo in inovativnimi digitalnimi rešitvami; poziva k odločnejšemu mednarodnemu ukrepanju, da bi preprečili in zmanjšali vodni stres ter prekomerno izkoriščanje vodnih virov, obnovili degradirane ekosisteme in izboljšali upravljanje voda;

13. izraža veliko zaskrbljenost, ker po podatkih OZN približno 3,5 milijarde ljudi še vedno nima dostopa do varno upravljanih storitev sanitarne ureditve, 1,7 milijarde pa jih nima dostopa niti do osnovnih storitev; poudarja, da vodna varnost ter zlasti dostop do čiste vode in sanitarne ureditve močno vplivajo na gospodarsko stabilnost, odpornost proti podnebnim spremembam in mir; v zvezi s tem ugotavlja, da je vodna varnost sestavni del procesov izgradnje miru; poziva EU, naj poveča zunanje naložbe v dostop do vode in

sanitarne ureditve ter okrepi svojo vodilno vlogo pri skupnem upravljanju vode v nestabilnih in konfliktnih okoljih kot sredstvo za podporo stabilnosti, izgradnji miru, odpornosti in prilagajanju podnebnim spremembam; poleg tega poziva udeležence v konfliktih, naj se v skladu s svojimi obveznostmi na podlagi mednarodnega prava vzdržijo napadov na vodno in energetsko infrastrukturo;

14. poziva, naj se izboljšajo podatki in spremljanje, zlasti v neformalnih naseljih in regijah, kjer primanjkuje vode, ter k ciljno usmerjenim naložbam, odpornim proti podnebnim spremembam, za zagotovitev dolgoročne trajnostnosti in odpornosti;

15. poudarja, da bi bilo treba onesnaženost vode obravnavati tako pri viru kot tudi z učinkovitim čiščenjem odpadnih voda; poudarja, da je treba izboljšati zbiranje podatkov o kakovosti in količini sladke vode ter okrepiti njihovo spremljanje; spodbuja javno-zasebna partnerstva, da bi se izboljšala infrastruktura za sladko vodo in odpadne vode, vključno s projekti na področju vode in sanitarne ureditve; spodbuja uvajanje sistemov zgodnjega opozarjanja in načrtovanje za vodna tveganja, da bi se preprečile nepopravljive izgube; poudarja, da je čiščenje odpadnih voda pomembno za zdravje prebivalstva in skupnosti; poleg tega poudarja, da so odpadne vode bistven vir podatkov, saj zagotavljajo ključne kazalnike za spremljanje širjenja pandemij; poudarja ključno vlogo spremljanja in zbiranja podatkov, ki bi morala biti načrtovana tako, da bosta izvedljiva in realistična;

16. opozarja, da so rešitve, sooblikovane s sodelovanjem in znanjem lokalnih skupnosti, najučinkovitejše pri doseganju odpornosti družbe in skupnosti proti pretresom, povezanim z vodo; poudarja, kako pomembno je podpirati krepitev zmogljivosti lokalnih skupnosti, organov in javnih služb, zlasti v nestabilnih okoljih in okoljih v razvoju, tudi s spodbujanjem rešitev, ki so prilagojene lokalnim razmeram in jih te ohranjajo, pri čemer nihče ne sme biti zapostavljen; poziva, naj se ženskam, otrokom in najranljivejšim skupnostim nameni ciljno usmerjena podpora za dostop do vode in sanitarne oskrbe;

17. poziva k postopnemu opuščanju večnih kemikalij (PFAS), za katere je bilo dokazano, da so škodljive za zdravje ljudi in okolje, začenši s potrošniškim blagom, se pa lahko uporaba teh snovi dopusti tam, kjer niso na voljo varne alternative; poudarja, da je treba povečati naložbe ter pospešiti raziskave in razvoj enakovrednih in varnih alternativ;

18. poziva EU, naj prevzame vodilno vlogo v vodni diplomaciji in pri podpiranju čezmejnega sodelovanja na področju voda, zlasti s celovitim upravljanjem vodnih virov, da bi izkoristila njen svetovni potencial za trajnostni razvoj, človekove pravice, odpornost proti podnebnim spremembam, prehransko varnost, varstvo biotske raznovrstnosti, preprečevanje konfliktov, vzpostavitev trajnega miru

in enakost spolov, vključno s popolno vključitvijo instrumentov in infrastrukture za vodo in sanitarno ureditev, ki so odporni proti podnebnim spremembam, v podnebno agendo EU; poziva EU, naj vključi čezmejno gospodarjenje z vodo in vodno varnost v razvojno sodelovanje in humanitarne ukrepe EU; poleg tega poziva EU, naj zagotovi, da se pri čezmejnih pobudah na področju vode, ki jih financira EU, vključno z infrastrukturnimi projekti, financiranimi v okviru strategije Global Gateway, upoštevajo potrebe ljudi, tudi tistih, ki živijo v revščini, ter ranljivih in marginaliziranih skupin; poziva, naj se ženske, mladi in domorodna ljudstva vključijo v upravljanje voda; priporoča, naj se okrepi večstransko sodelovanje na področju voda, tudi z ratifikacijo Konvencije OZN o varstvu in uporabi čezmejnih vodotokov in mednarodnih jezer ter Konvencije OZN o pravici do uporabe mednarodnih vodotokov za namene, ki niso plovba;

19. poziva EU in njene države članice, naj izvajanje ciljev vodne politike vključijo v druga ustrezna področja politike, da bi zagotovile skladnost politik na številnih področjih, vključno s kmetijsko, trgovinsko in okoljsko politiko, pa tudi v svojih zunanjih politikah, v skladu z načelom skladnosti politik na področju mednarodnega razvoja;

20. pozdravlja prvo strategijo Komisije za odpornost v zvezi z vodo, ki se zavezuje, da bo podprla dostop do čiste pitne vode in sanitarnih ureditev za vsaj 70 milijonov ljudi; poziva EU in njene države članice, naj okrepijo prizadevanja v zvezi s tem in z učinkovitim in celovitim izvajanjem te strategije zapolnijo vrzel pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja št. 6;

21. poziva države članice, naj zagotovijo boljše usklajevanje med njihovimi programi za odpornost v zvezi z vodo, pri čemer naj se osredotočijo na storitve in infrastrukturo za vodo in sanitarno ureditev; poziva EU, naj v okviru pobud Ekipe Evropa podpira krepitev zmogljivosti in institucij ter celostno upravljanje vodnih virov v partnerskih državah za izboljšanje načrtovanja, upravljanja in vzdrževanja storitev za rabo vode in sanitarno ureditev, tudi v okviru partnerstev z lokalnimi organi, izvajalci javnih služb in civilno družbo; poziva k zelo ambicioznemu pristopu h krepitvi svetovnega upravljanja voda in sodelovanja v zvezi s tem v večstranskih forumih, kot so vrhunska srečanja skupine G7, vrhunska srečanja skupine G20, Bakujski dialog o vodi za podnebne ukrepe in konferenca OZN o vodi;

22. je zaskrbljen zaradi pomanjkanja napredka pri vzdržni rabi oceanov, morij in morskih virov; poziva EU in države članice, naj na podlagi zavez s konference OZN o oceanih leta 2025 nujno zaščitijo oceane in povečajo finančni prispevek k varstvu in obnovi morskih ekosistemov; je zelo zaskrbljen zaradi vse večjega onesnaževanja morja; poziva k nujni uvedbi odločnejših ukrepov in pospešenemu

izvajanju ukrepov, da bi ustavili onesnaževanje morja na ravni EU in na mednarodni ravni; obžaluje, da svetovna pogajanja o prvem medvladnem sporazumu o plastiki doslej niso bila uspešna; poziva, naj se ob nadaljevanju medvladnih pogajanj leta 2026 sprejme ambiciozna zavezujoča svetovna pogodba o onesnaževanju s plastiko;

cilj trajnostnega razvoja št. 7: vsem zagotoviti dostop do cenovno sprejemljivih, zanesljivih, trajnostnih in sodobnih virov energije

23. poudarja, da je doseganje univerzalnega dostopa do čiste in cenovno sprejemljive energije ključen medsektorski dejavnik za celotno Agendo 2030; poudarja, da bo dosežen cilj trajnostnega razvoja št. 7 prispeval k napredku več drugih ciljev trajnostnega razvoja, med drugim glede izkoreninjenja revščine, življenjskega standarda in socialno-ekonomskega razvoja, vključujoče in vzdržne gospodarske rasti, enakosti spolov, podnebnih sprememb, prehranske varnosti, javnega zdravja, trajnostnih mest in skupnosti, čiste vode in sanitarne ureditve;

24. poziva EU, naj še naprej podpira svetovni prehod na energetski sistem, ki temelji na obnovljivih virih in je ključen dejavnik gospodarskega razvoja, odpornosti in dolgoročne energetske varnosti; opozarja, da ima energija iz obnovljivih virov osrednjo vlogo pri uresničevanju cilja trajnostnega razvoja št. 7;

25. poudarja, da je za uresničitev cilja trajnostnega razvoja št. 7 potrebno posodobljeno in povezano evropsko omrežje; priznava potencial svežnja za evropska omrežja, da omogoči čezmejni pretok cenovno sprejemljive energije;

26. poudarja, da ima cenovno sprejemljiva, trajnostna in zanesljiva oskrba z energijo ključno vlogo pri podpiranju trajnostne gospodarske rasti, krepitvi industrijske baze EU in ohranjanju kakovostnih delovnih mest; poudarja, da je treba okrepiti dolgoročno odpornost evropskega energetskega sistema z zagotovitvijo trajnostnih oskrbovalnih verig, spodbujanjem inovacij in ohranjanjem konkurenčnih, dostopnih in pravičnih stroškov energije, s čimer bi se omogočil zanesljiv in za prihodnost primeren energetski sistem za državljane in industrijo;

27. poudarja, da je treba diverzificirati vire energije, zlasti s povečanjem proizvodnje energije iz obnovljivih virov, ter spodbujati energijsko učinkovitost, zmanjšati emisije toplogrednih plinov in pospešiti trajnostne in odgovorne naložbe v čisto tehnologijo kot ključnih elementov za uresničevanje cilja trajnostnega razvoja št. 7; poleg tega poziva Komisijo in države članice, naj na področju uvajanja energije iz obnovljivih virov ostanejo korak pred drugimi in zmanjšajo odvisnost od držav nečlanic EU;

28. pozdravlja dejstvo, da je cilj trajnostnega razvoja št. 7 eden od ciljev, pri katerem je bil doslej zabeležen največji napredek, zlasti zaradi

hitrega širjenja proizvodnje energije iz obnovljivih virov; spodbuja Komisijo, naj v sodelovanju s partnerskimi državami da prednost uvajanju stroškovno in energijsko učinkovitih rešitev za energijo iz obnovljivih virov za gospodinjstva in industrijo, tako da zagotovi potrebno financiranje v zvezi s tem in zlasti spodbuja zasebno financiranje; zlasti poziva, naj se v nestabilnih okoljih in okoljih, ki so jih prizadeli konflikti, razširijo neodvisni sistemi za električno energijo iz obnovljivih virov, pri čemer je treba sprejeti pristop, ki upošteva konflikte, kar koristi tako razseljenemu prebivalstvu kot gostiteljskim skupnostim ter krepi odpornost ter lokalni gospodarski in človeški razvoj;

29. poudarja, da je pomembno čim prej postopno opustiti fosilna goriva v skladu s cilji Pariškega sporazuma in soglasja iz Združenih arabskih emiratov ter postopno opustiti vsa fosilna goriva in okolju škodljive subvencije v skladu z osmim okoljskim akcijskim programom EU; v zvezi s tem pozdravlja prvo konferenco o opuščanju fosilnih goriv, ki je potekala od 24. do 29. aprila 2026 v Santa Marti v Kolumbiji;

30. poudarja, kako pomembno je spodbujati naložbe EU v decentralizirane in trajnostne sisteme energije iz obnovljivih virov, vključno s hišnimi fotonapetostnimi sistemi brez omrežja, mini omrežji in sistemi zunaj omrežja ter pobudami v lasti skupnosti, da bi okrepili prizadevanja za odpravo vrzeli v dostopu do energije, zlasti v partnerskih državah in nestabilnih okoljih, pri čemer priznava njen ključni vpliv na izobraževanje, zdravstveno varstvo in zaščito, zlasti za ženske in otroke;

31. poudarja, da je mogoče širitev dostopa do energije pospešiti s partnerstvi med javnimi institucijami in zasebnim sektorjem; poudarja, da bi morali ukrepi na področju energije in energetski projekti temeljiti na analizi, ki upošteva konflikte, in bi se morali odzivati na dejanske lokalne razmere in potrebe, da bi kar najbolje izkoristili svoj preobrazbeni učinek, zlasti v zapostavljenih in nestabilnih okoljih; poudarja, da imajo organizacije civilne družbe ključno vlogo v zvezi s tem in da je treba smiselno vključevati lokalne deležnike;

32. poziva Komisijo, naj poveča naložbe EU v okviru pobude Global Gateway in predlaganega instrumenta Globalna Evropa, pri čemer naj zagotovi enake koristi partnerskim državam, zlasti v smislu izmenjave znanja in prenosa tehnologije, usposabljanja in preusposabljanja lokalnega prebivalstva, ustvarjanja delovnih mest, razogljičenja industrijskih dejavnosti, v katerih je težko zmanjšati emisije, ter dostopa do čistejše mobilnosti in energije;

33. poudarja, da je treba še naprej razvijati sodelovanje na svetovni ravni in trajnostne vrednostne verige, da bi zagotovili, da se bodo kritične surovine, potrebne za svetovno energetsko varnost ter digitalni in zeleni prehod, pridobivale na podlagi pristopa, ki temelji na pravicah;

poudarja, da mora ta pristop upoštevati potrebo na strani povpraševanja in ponudbe na način, ki bo ublažil negativne socialne, okoljske in ekonomske učinke, posledice za človekove pravice, kot je delo otrok, in vplive na lokalne skupnosti, ter prispeval k industrijskemu in socialno-ekonomskemu razvoju držav izvora, vključno z njihovo vlogo v celotni vrednostni verigi kritičnih surovin, ter zagotovil smiselno vključevanje lokalnih skupnosti in civilne družbe v postopek; v zvezi s tem poudarja, da je treba upoštevati cilje in načela Odbora OZN za kritične minerale za energetski prehod, ki mu sopredseduje EU, da bi spodbujali trajnostno proizvodnjo mineralov in razvoj lokalnih vrednostnih verig;

34. poudarja pomen polnega in učinkovitega sodelovanja domorodnih ljudstev in lokalnih skupnosti v celotni vrednostni verigi kritičnih surovin v skladu z Deklaracijo OZN o pravicah domorodnih ljudstev;

35. priznava, da se lahko zaradi vse večjega povpraševanja po kritičnih mineralih okrepijo strateške odvisnosti, stopnjujejo geopolitične ranljivosti in napetosti ter kršitve človekovih pravic, kar prispeva k okoljskim in socialnim izzivom; zato poudarja, da je treba okrepiti konkurenčno in odporno krožno gospodarstvo, zlasti z učinkovitejšo rabo virov, povečanjem zmogljivosti recikliranja in spodbujanjem inovacij na področju sekundarnih surovin, da bi zmanjšali uporabo naravnih virov in odvisnost od kritičnih surovin; v ta namen poziva k sprejetju ukrepov za okrepitev globalnega sodelovanja na področju trajnostnega upravljanja virov;

36. poudarja, da je treba okrepiti ukrepe za boj proti energijski revščini, zlasti v nestabilnih razmerah, ki vključujejo razseljevanje prebivalstva; poudarja, da energijska revščina vpliva na življenjski standard in ogroža preživetje in zdravje ljudi ter vpliva na zagotavljanje osnovnih storitev, zato so potrebni posebni ukrepi za ranljive skupine, zlasti ženske in otroke, kot so socialne tarife za energijo in subvencije;

37. poudarja, da energijska revščina v nestabilnih razmerah, ki vključujejo razseljevanje, ogroža preživetje, zagotavljanje osnovnih storitev, človekov razvoj in družbeno stabilnost ter prizadene zlasti ranljive skupine;

Cilj trajnostnega razvoja št. 9: zgraditi vzdržljivo infrastrukturo, spodbujati vključujočo in trajnostno industrializacijo ter pospeševati inovacije

38. pozdravlja splošni napredek, dosežen v zvezi s ciljem trajnostnega razvoja št. 9, zlasti znatni napredek na področju razvoja infrastrukture, vključujoče in trajnostne industrijske rasti in inovacij; vendar ugotavlja, da se razvoj po državah in regijah razlikuje; meni, da so za premostitev te vrzeli in doseganje enakega napredka pri

izvajanju cilja trajnostnega razvoja št. 9 potrebni osredotočeni ukrepi;

39. poudarja strateški pomen varne, trajnostne in odporne infrastrukture, vključno z digitalno, prometno, energetsko in vodno infrastrukturo, za podporo gospodarskemu razvoju, izboljšanje povezljivosti, blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter tudi za izboljšanje človekovega razvoja, zlasti na podeželskih in obrobnih območjih; poudarja, da je potreben celovit pristop, da bi se odpornost proti podnebnim spremembam vključila v vsako fazo življenjskega cikla infrastrukture;

40. poudarja, da je treba odpraviti vrzel v infrastrukturi in zmanjšati socialno-ekonomske neenakosti, tudi tiste, ki so povezane z digitalno dostopnostjo in energijsko revščino; vztraja, da morajo infrastrukturni projekti in projekti na področju povezljivosti prispevati k ustvarjanju vrednosti na lokalni ravni, pri njih pa je treba upoštevati načela splošne dostopnosti, da bi zagotovili, da infrastrukturni projekti ne ustvarjajo novih ovir in spodbujajo polno vključevanje najranljivejših skupin; poudarja, da je treba pri digitalnih naložbah zagotoviti pristope, ki upoštevajo vidik spola, da bi odpravili digitalno vrzel med spoloma, saj trdovratne ovire omejujejo možnosti žensk in deklet, da bi izkoristile nastajajoče tehnologije;

41. poudarja, da je treba spodbujati trajnostne rešitve za zmanjšanje okoljskega odtisa podjetij v vseh sektorjih, kot so odgovorna in učinkovita poraba virov ter okrepljeni ukrepi za doseganje krožnega gospodarstva; ponovno poudarja pomen načela, da plača povzročitelj obremenitve;

42. poudarja, da mora biti vključujoča in trajnostna industrializacija za namene Agende 2030 in pozneje usklajena s cilji podnebne nevtralnosti, varstva okolja in biotske raznovrstnosti ob spodbujanju konkurenčnosti in inovacij ter pravičnega prehoda, pri katerem ne bo nihče zapostavljen; v zvezi s tem poudarja, da so za uresničitev cilja trajnostnega razvoja št. 9 potrebne nadaljnje naložbe, zlasti v okviru javno-zasebnih partnerstev in drugih instrumentov za zmanjševanje tveganja, tudi prek strategije Global Gateway, ter drugih evropskih institucij za financiranje razvoja; poziva, naj se povečajo javne naložbe v zeleno, digitalno in socialno infrastrukturo, vključno z javnim prevozom, energetskimi omrežji in digitalno povezljivostjo, pri čemer naj se izkoristi napredek v celotni regiji, zlasti v najmanj razvitih državah; poleg tega poziva EU, naj še naprej mobilizira zasebni kapital, da bi naložbe postale privlačne za zasebne vlagatelje; poudarja, da bi morale take naložbe podpirati lokalno dodano vrednost, dobro upravljanje, fiskalne koristi in visoke okoljske standarde, da bi bile vzajemno koristne;

43. poudarja vlogo inovacij, raziskav in tehnološkega razvoja pri povečanju produktivnosti, konkurenčnosti in trajnostnosti, med drugim za raziskave in razvoj ter uvajanje trajnostnih tehnologij; poziva, naj se okrepi podpora za podjetništvo, poklicno izobraževanje in usposabljanje ter razvoj spretnosti, ki so ključni dejavniki inovacij, produktivnosti in vključujoče rasti industrije, zlasti v državah z nizkim dohodkom;

44. poziva k okrepljenemu sodelovanju na področju prenosa tehnologije, raziskovalnih partnerstev in inovacijskih ekosistemov med EU in partnerskimi državami, pri čemer je treba spodbujati sodelovanje na področju raziskav ter najmanj razvitim državam in državam z nizkimi dohodki omogočiti, da napredujejo v svetovnih vrednostnih verigah;

Cilj trajnostnega razvoja št. 11: poskrbeti za odprta, varna, vzdržljiva in trajnostna mesta in naselja

45. je seznanjen s tveganji, ki jih prinaša hitra urbanizacija v povezavi s podnebnimi spremembami, in tudi s potrebo po prilagajanju v zvezi s tem; v zvezi s tem poudarja, da je treba prilagajanje podnebnim spremembam in biotsko raznovrstnost vključiti v urbanistično načrtovanje in okrepiti ukrepe za odpornost v mestih, med drugim s spodbujanjem energijsko učinkovitih stanovanj, odpornih proti podnebnim spremembam, širjenjem zelenih površin za obnovo ekosistemov, krepitvijo pripravljenosti na nesreče, njihovega preprečevanje in odziva nanje ter z boljšim upravljanjem voda in zaščito pred poplavami; poleg tega poudarja, kako pomembno je zagotoviti učinkovito rabo zemljišč in omejiti negativne učinke širjenja mestnih območij, da bi zaščitili ekosisteme in dosegli trajnostni razvoj mest;

46. poudarja, da se je treba za uresničitev cilja trajnostnega razvoja št. 11 osredotočiti na boj proti neenakostim v mestih; poleg tega poudarja, da podnebne spremembe, tudi v mestnem okolju, nesorazmerno prizadenejo ženske in dekleta, zlasti tiste v nestabilnih ali ranljivih razmerah; poziva vlade in lokalne organe, naj zagotovijo, da se bodo naložbe pravično porazdelile, da se bo z njimi obravnavala marginalizacija, predvsem na območjih, ki se soočajo s sistemskim pomanjkanjem dostopnega in cenovno ugodnega prevoza, javnih storitev in stanovanj, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti ranljivim ter socialno-ekonomsko prikrajšanim skupinam;

47. obžaluje, da velik delež mestnega prebivalstva še vedno nima na voljo cenovno dostopnih, učinkovitih in trajnostnih prometnih sistemov; ugotavlja, da je povečanje razpoložljivosti, dostopnosti in uporabe javnega prevoza poleg infrastrukture za mehko mobilnost ter drugih inovativnih rešitev za čisto mobilnost ključno orodje za zmanjšanje onesnaženosti zraka; poudarja, kako pomembno je zagotoviti ustrezno infrastrukturo in storitve za osebe z omejeno mobilnostjo, vključno z invalidi;

48. poudarja, da je treba nujno dodatno izboljšati in izvajati sisteme zbiranja odpadkov in sisteme za ravnanje z odpadki v skladu z načeli hierarhije ravnanja z odpadki, po potrebi tudi z uporabo digitalne tehnologije in umetne inteligence ter vlaganjem v sisteme ponovne uporabe in recikliranja ter zmanjševanje odpadkov; poudarja vlogo prihodnjega akta o krožnem gospodarstvu pri izkoriščanju vrednosti krožnega gospodarstva; poziva k ukrepom za spodbujanje resničnega trga EU za sekundarne surovine;

49. opozarja, da je nujno treba izvajati energetske in podnebne rešitve na lokalni in občinski ravni, tudi s sonaravnimi rešitvami, da bi obravnavali učinke podnebnih sprememb, vključno z izpostavljenostjo ekstremni vročini;

50. opozarja, da je treba ukrepati v zvezi s posodobitvijo, cenovno dostopnostjo in trajnostnostjo stanovanj s povečanjem energijsko učinkovitih stanovanjskih modelov in gradbenih strategij, odpornih na podnebne spremembe; poudarja, kako pomembno je v zvezi s tem povečati naložbe, ki lahko vključujejo zasebne naložbe in javno-zasebna partnerstva, ter poziva EU, naj podpre mesta pri privabljanju kapitala z inovativnimi finančnimi instrumenti;

51. priznava, da je pravica do mirnega, varnega in dostojanstvenega bivanja temeljna človekova pravica, in ugotavlja, da so zaradi krize cenovne dostopnosti stanovanj prizadete do tri milijarde ljudi po vsem svetu; poudarja, da je treba do leta 2030 vsem zagotoviti dostop do dostojnih, primernih, varnih, dostopnih, trajnostnih, energetsko učinkovitih in cenovno dostopnih stanovanj ter osnovnih storitev, med drugim s spodbujanjem javnih stanovanjskih politik; poziva EU, naj partnerske države podpre pri razvoju politik socialnih stanovanj;

52. spodbuja tesnejše sodelovanje med mesti, podjetji, raziskovanimi ustanovami in civilno družbo za spodbujanje inovacij, izmenjavo dobre prakse in širitev uspešnih mestnih rešitev, med drugim prek partnerstev med evropskimi mesti in mesti partnerskih držav, platformami EU in pobudami za izmenjavo znanja;

Cilj trajnostnega razvoja št. 17: okrepiti načine in sredstva za izvajanje ciljev ter oživiti globalno partnerstvo za trajnostni razvoj

53. poziva EU, naj se še naprej zavzema za multilateralizem, na pravilih temelječ mednarodni red in podpiranje sistema OZN, prevzame vodilno vlogo v svetu pri izvajanju Agende 2030 ter z oblikovanjem novih zavezništev in krepitvijo obstoječih in z mobilizacijo sredstev v sodelovanju z globalnimi partnerji zapolni praznino, ki so jo pustili drugi; poudarja, da je treba okrepiti mednarodne pogodbe in sporazume, kot so Pariški sporazum, Konvencija o biološki raznovrstnosti in regionalne pobude za ohranjanje;

54. ponovno poudarja, da je v celoti zavezan trajnemu pomenu

multilateralizma, in poudarja, da je večstranski sistem za upravljanje trgovine bistvenega pomena; opozarja, da EU podpira mandat STO in tekoča pogajanja o pogodbi OZN o podjetništvu in človekovih pravicah;

55. izraža zaskrbljenost zaradi letne naložbene vrzeli v višini približno štirih bilijonov USD sredstev, potrebnih za doseganje ciljev trajnostnega razvoja, ki se še povečuje zaradi upadanja ravni uradne razvojne pomoči; poziva EU in države članice, naj si prizadevajo zagotoviti zadostna finančna sredstva za izpolnitev zaveze, da se 0,7 % BND porabi za uradno razvojno pomoč in da se 0,2 % BND nameni za uradno razvojno pomoč najmanj razvitim državam;

56. odločno spodbuja, naj se preučijo možnosti za pritegnitev zasebnega financiranja, tudi prek unije kapitalskih trgov; v zvezi s tem pozdravlja platformo programa OZN za razvoj za vlagatelje v cilje trajnostnega razvoja, ki zasebnim podjetjem omogoča, da opredelijo področja naložbenih priložnosti, da bi prispevala k trajnostnemu razvoju, in spodbuja nadaljnje naložbe, tudi prek javno-zasebnih partnerstev, da bi prispevali k zapolnitvi vrzeli v financiranju ciljev trajnostnega razvoja ob upoštevanju meril Odbora za razvojno pomoč Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj; nadalje spodbuja boj proti nezakonitim finančnim tokovom, izogibanju davkom in davčnim utajam;

57. izraža globoko zaskrbljenost zaradi možnosti dolžniške krize za države v razvoju, zlasti za države z nizkimi dohodki in najmanj razvite države, ter poziva k odpisu in prestrukturiranju dolga za prizadete države, pri čemer je treba kot prvi korak upoštevati načela konference OZN o trgovini in razvoju glede spodbujanja odgovornega državnega posojanja in zadolževanja ter načela OECD o vzdržnosti dolga, pa tudi suverenost virov; poudarja, da je potrebna učinkovita in odgovorna uporaba razpoložljivih virov; priznava, da so za prizadete države pomembni instrumenti, ki temeljijo na nepovratnih sredstvih, instrumenti za zelo ugodno financiranje in instrumenti, ki ne povzročajo dolgov; v zvezi s tem opozarja tudi na omejitve svetovnega finančne ustroja in nezadostno mednarodno podporo; poudarja, da te države nujno potrebujejo več finančnih sredstev in večji fiskalni manevrski prostor, da bi spodbudili veliko večje naložbe v cilje trajnostnega razvoja; v zvezi s tem je seznanjen s tekočimi pogajanji o oblikovanju in izvajanju okvirne konvencije OZN o mednarodnem davčnem sodelovanju;

58. poudarja, da bi morala učinkovita svetovna partnerstva temeljiti na medsebojnem sodelovanju in uresničevati skupne cilje partnerjev; poudarja, da so pri vseh prizadevanjih za razvojno sodelovanje pomembni preglednost, dobro upravljanje in merljiv učinek;

59. poudarja strateški pomen in potencial, ki ga ima strategija EU Global Gateway kot vodilni instrument za krepitev trajnostnih partnerstev in

zagotavljanje visokokakovostne infrastrukture ob hkratnem spodbujanju mednarodnih standardov ter dolgoročnega gospodarskega in socialnega razvoja v partnerskih državah;

60. spodbuja tesnejše sodelovanje s partnerskimi državami, mednarodnimi finančnimi institucijami, regionalnimi razvojnimi bankami in lokalnimi deležniki, da bi uskladili razvojna prizadevanja, preprečili podvajanje in čim bolj povečali učinek v podporo Agendi 2030, zlasti v nestabilnih okoljih, ki so jih prizadeli konflikti in razseljevanje; poudarja, da bi morali programi razvojnega sodelovanja vključevati jasne mehanizme za oceno vpliva in participativno spremljanje, ki bi zajemalo lokalne deležnike;

Obeti

61. poudarja, da so cilji trajnostnega razvoja edini svetovno dogovorjen in celovit sklop ciljev v zvezi z glavnimi izzivi, s katerimi se soočajo razvite države in države v razvoju, in so trenutno najboljše razpoložljivo orodje za odpravo njihovih temeljnih vzrokov; ponovno poudarja, da najmanj razvite države in države z nizkimi dohodki kot najranljivejše skupine držav potrebujejo okrepljeno svetovno podporo, da bi dosegle cilje trajnostnega razvoja; poziva EU, naj še naprej dejavno sodeluje in okrepi svojo vlogo v razpravah na političnem forumu OZN na visoki ravni 2026, da bi utrla pot pospešenemu ukrepanju glede na rok za Agendo 2030 in spodbudila v prihodnost usmerjeno agendo za svetovni trajnostni razvoj po letu 2030;

62. poziva EU in države članice, naj razvijejo izvedbene načrte s konkretnimi časovnimi okviri za doseganje ciljev trajnostnega razvoja in določijo ambiciozne cilje za obdobje po letu 2030; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj bo za zgled in razvije celovito strategijo, ki jo bo spremljal strukturiran načrt za izvajanje ciljev trajnostnega razvoja; pozdravlja prvi prostovoljni pregled izvajanja ciljev trajnostnega razvoja, ki ga je EU opravila leta 2023, in meni, da bi morali ti pregledi postati redni;

63. poudarja, da so cilji trajnostnega razvoja tudi gospodarska priložnost za izgradnjo resnične blaginje in trajnostnega in vključujočega gospodarstva, ki bo spodbujalo konkurenčnost, inovacije in odpornost ter ljudem omogočalo dostojno življenje ob polnem spoštovanju omejitev planeta, vključno z biotsko raznovrstnostjo in okoljem, in v katerem se bodo uporabljale nove tehnologije ter ustvarjali novi gospodarski sektorji in delovna mesta; poudarja, da bi morali pri prehodu na trajnostno in odporno gospodarstvo spodbujati dostojno delo, socialno zaščito in močne pravice delavcev po vsem svetu;

64. poudarja, da je potrebna usklajenost razvojnih politik na podlagi člena 208 PDEU, katere namen je doseči vključevanje gospodarskih,

socialnih in okoljskih vidikov trajnostnega razvoja v vseh fazah cikla oblikovanja politik, da bi se spodbudila sinergija med področji politike, opredelili in uskladili morebitni kompromisi ter obravnavali mednarodni učinki prelivanja politik EU;

65. poudarja, da so neodvisna civilna družba z ustreznimi finančnimi sredstvi ter lokalni organi in skupnosti osrednji partnerji pri spodbujanju Agende 2030; poudarja, da je treba ustvariti, podpreti in zaščititi državljanski prostor ter zagotoviti, da bodo organizacije civilne družbe, vključno z lokalnimi nevladnimi organizacijami, smiselno sodelovale pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja ter prejemale ustrezno dolgoročno in prožno financiranje, zlasti v državah, kjer se državljanski prostor krči;

66. opozarja, da gospodarske krize, omejeno zdravstveno varstvo, podnebne spremembe, nasilje na podlagi spola in konflikti nesorazmerno prizadenejo ženske in otroke, zlasti dekleta, ter da vztrajne neenakosti še naprej omejujejo njihovo polno udeležbo v družbi; poudarja, da je potrebno ustrezno in prožno financiranje, tudi za lokalne organizacije in organizacije za pravice žensk, od katerih se številne soočajo s hudimi finančnimi omejitvami;

67. poudarja, da so trajnostna in vključujoča gospodarska rast v okviru omejitev planeta, konkurenčnost in inovacije ter močan zasebni sektor nepogrešljivi dejavniki, ki omogočajo trajnostni razvoj in blaginjo družb, ter poudarja, da lahko digitalizacija, umetna inteligenca in čiste tehnologije prispevajo k doseganju svetovnih trajnostnih ciljev in bi zato morale imeti vlogo v razvojni viziji EU; poziva EU, naj izkoristi svoj vpliv za spodbujanje napredka pri izvajanju Agende 2030, da bi se bistveno izboljšal življenjski standard, zmanjšala revščina in ustvarile priložnosti za prihodnje generacije, tudi s pomočjo večje odpornosti in inovacij;

68. poziva, naj se zaveze, sprejete na vrhu 2024 o prihodnosti, v paktu za prihodnost in na četrti mednarodni konferenci o financiranju razvoja, ki je potekala leta 2025 v Sevilli, preoblikujejo v konkretne ukrepe in naj se povečajo naložbe, da bi zapolnili vrzel v financiranju trajnostnega razvoja; poudarja, da mora biti vsak svetovni razvojni okvir za obdobje po letu 2030 ambiciozen, merljiv in osredotočen na doseganje rezultatov;

69. poudarja pomen večstranskih sporazumov, zlasti okoljskih sporazumov, kot učinkovitih okvirov za spodbujanje mednarodnega sodelovanja in uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja, ter spodbuja EU, naj dodatno okrepi njihovo izvajanje in učinek;

70. poziva, naj bo večletni finančni okvir EU za obdobje 2028–2034 v celoti skladen z Agendo 2030 in naj prispeva k doseganju ciljev trajnostnega razvoja; poudarja, da bi bilo treba v večletnem finančnem okviru za obdobje 2028–2034 zavezanost EU ciljem

trajnostnega razvoja podpreti z ambicioznimi finančnimi obveznostmi; poziva EU in njene države članice, naj zagotovijo dodatno financiranje za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter za izgube in škodo v skladu s časovnim načrtom Baku-Belem, sprejetim na 29. konferenci pogodbenic Okvirne konvencije OZN o spremembi podnebja (COP 29);

°

° °

71. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.